

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ДЕСПРО
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

МАТЕРІАЛИ ФОРУМУ

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ 2023
ЗАКОНОДАВЧИЙ ПОРЯДОК ДЕННИЙ В УМОВАХ ВІЙНИ

Габріель АБРАГАМ

Керівник Проекту USAID «ГОВЕРЛА»

Шановні партнери, колеги та друзі!

Від імені Проекту USAID «ГОВЕРЛА» я висловлюю подяку Агентству США з міжнародного розвитку (USAID), Офісу Президента України, Міністерству розвитку громад, територій та інфраструктури України, нашим партнерам з Верховної Ради України, обласних військових адміністрацій, Всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування та, звісно, керівникам громад, які взяли участь у Форумі «Децентралізація 2023: Законодавчий порядок денний в умовах війни».

Я пишаюся тим, що цей Форум став традиційним і створив інклюзивну та стабільну платформу для центральних, регіональних та місцевих органів влади, а також експертів, щоб визначити законодавчі пріоритети й обговорити виклики, пов'язані з децентралізацією.

Традиційним стало також проведення перед Форумом опитування для визначення законодавчих пріоритетів місцевого самоврядування. Результати цього опитування лягли в основу дискусій на Форумі.

Мета Проекту USAID «ГОВЕРЛА» – підтримати уряд України у зміцненні реформи децентралізації. Оскільки законодавство є основою цього прагнення, ми повинні докласти

максимальних зусиль, щоб підтримати прийняття низки законодавчих актів, які сприятимуть подальшій децентралізації та узгодженню українського місцевого самоврядування з принципами Європейської хартії місцевого самоврядування.

Під час Форуму ми також почули про пріоритети від національних, регіональних та місцевих органів влади. Це дало комплексний огляд і продемонструвало необхідність діалогу, координації та партнерства.

Ми віримо, що створення ефективного законодавства для відновлення та розвитку громад сприятиме поверненню українського та іноземного бізнесу, біженців, а також інтеграції внутрішньо переміщених осіб. Крім того, це створить сприятливий клімат для міжнародного муніципального партнерства та підготує Україну до євроінтеграції.

Я також хотів би висловити щиру подяку командам Проекту USAID «ГОВЕРЛА» та ГО «ДЕСПРО», які доклали чималих зусиль, щоб форум був плідним та ефективним.

Габріель Абрагам,
Керівник Проекту USAID «ГОВЕРЛА»

РЕЗЮМЕ ЗАХОДУ

28 лютого 2023 року відбувся Форум «Децентралізація 2023. Законодавчий порядок денний в умовах війни».

Законодавча регламентація розмежування повноважень, нагляд за законністю рішень на місцях, функціонування місцевих військових адміністрацій, наповнення місцевих бюджетів, заробітна плата місцевого самоврядування, офіси реформ у громадах, міжнародне партнерство — ці та інші питання обговорили учасники Форуму.

Захід був організований Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України спільно з ГО «ДЕСПРО» за підтримки Проєкту USAID «ГОВЕРЛА».

Участь у заході взяли понад 300 осіб, серед яких: народні депутати України, урядовці, представники органів місцевого самоврядування, міжнародних організацій та експерти.

Під час Форуму було презентовано результати опитування громад, проведеного напередодні, в якому взяли участь представники понад 300 громад з усіх областей України, з метою дізнатися позицію керівництва органів місцевого самоврядування щодо основних законодавчих ініціатив, прийняття яких у 2023 році забезпечить подальше зміцнення системи місцевого самоврядування.

Також під час Форуму відбувалося онлайн-голосування учасників з метою визначення пріоритетів законодавчого порядку денного

щодо децентралізації. За підсумками онлайн-голосування, які кореспондують з результатами опитування громад, серед іншого було визначено такі законодавчі пріоритети для подальшого впровадження реформи місцевого самоврядування і територіальної організації влади:

- чітке розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади;
- регулювання порядку вирішення питань адміністративно-територіального устрою;
- зміни до Конституції України в частині децентралізації;
- закріплення нагляду за законністю рішень органів місцевого самоврядування;
- забезпечення участі громадськості в ухваленні рішень органами місцевого самоврядування.

Результати Форуму направлені зацікавленим сторонам, які працюють над розробкою законодавства у сфері децентралізації.

Форум, який відбувся під час весняної парламентської сесії, став знаковою подією у сфері децентралізації, а також платформою для конструктивного діалогу представників органів місцевого самоврядування, їхніх асоціацій, Парламенту й Уряду. Проєкт USAID «ГОВЕРЛА», ГО «ДЕСПРО» за участі партнерів планують підтримувати діалог у такому форматі на постійній основі.

ПРОГРАМА

Дата і час: 28 лютого 2023 року, 11:00 – 16:00

Формат: онлайн

11:00 – 11:10

ВІДКРИТТЯ ФОРУМУ

Модераторка: Надія ПЕТРУНЯК, координаторка комунікацій реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади

Відкриття Форуму

Марк ЕЛЛІНГСТАД, директор відділу сприяння розвитку демократії та врядування Місії USAID в Україні;

Клаудія ЛУЧІАНІ, директорка Директорату людської гідності, рівності та врядування Ради Європи.

11:10 – 11:15

Ознайомлення учасників Форуму із системою онлайн-голосування

11:15 – 12:25

ДИСКУСІЯ І.

ЗАКОНОДАВСТВО ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ГРОМАД, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

У межах панельної дискусії обговорено питання законодавчого врегулювання відновлення територій, відбудови житлового фонду та інфраструктури, нових принципів містобудування

Олена ШУЛЯК, народна депутатка України, голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування;

Альона СТУДЕНЕЦЬКА, керівниця Управління з питань фахового, аналітичного та організаційно-планового забезпечення Департаменту з питань регіональної політики Офісу Президента України;

Олександра АЗАРХІНА, заступниця Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України;

Данило ГЕТМАНЦЕВ, народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики.

12:25 – 12:40

Презентація результатів опитування керівників органів місцевого самоврядування щодо пріоритетів законодавчого порядку денного у сфері децентралізації

Оксана ГАРНЕЦЬ, президентка ГО «ДЕСПРО»

12:40 – 14:00

ДИСКУСІЯ II:

ПРОДОВЖЕННЯ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. ВІЙСЬКОВІ АДМІНІСТРАЦІЇ ЯК ДЕРЖАВНІ КРИЗОВІ ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ

У межах панельної дискусії проговорено питання запровадження інституту префектів, удосконалення служби в органах місцевого самоврядування, запровадження підтримки реформ на місцевому рівні

Олександра АЗАРХІНА, заступниця Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України;

Євген ІВАНОВ, заступник начальника Харківської обласної військової адміністрації;

Максим КОЗИЦЬКИЙ, начальник Львівської обласної військової адміністрації;

Олександр СОЛОНТАЙ, генеральний директор ГО «Агентство відновлення та розвитку».

14:00 – 15:00

ДИСКУСІЯ III:

ІНТЕГРАЦІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР. МІЖНАРОДНЕ МУНІЦИПАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО

У межах панельної дискусії обговорено важливість інтеграції громад у європейський простір у контексті європейської інтеграції України, а також труднощі й потреби громад для налагодження партнерства з муніципалітетами інших країн

Тарас ГОЛУБ, радник віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України;

Андрій САДОВИЙ, Львівський міський голова;

Марія НІКОРИЧ, Новоселицька міська голова, Чернівецька область;

Володимир ШМАТЬКО, Чортківський міський голова, Тернопільська область.

15:00 – 15:40

ДИСКУСІЯ IV:

ПРІОРИТЕТИ ЗАКОНОДАВЧОГО ПОРЯДКУ ДЕННОГО РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ. ПОГЛЯД ЛІДЕРІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Виступи представників Всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування:

Оксана ПРОДАН, радниця голови Асоціації міст України;

Олександр КОРІННИЙ, голова Асоціації об'єднаних територіальних громад;

Іван СЛОБОДЯНИК, виконавчий директор Всеукраїнської асоціації громад.

Виступи представників громад:

Сергій КАРПУК, Шацький селищний голова, Волинська область;

Тетяна ГОНЧАРУК, Білокриницька сільська голова, Рівненська область;

Наталія ТОДОРОВА, Саф'янівська сільська голова, Одеська область;

Людмила ПРОКОПЕЧКО, Доброславська селищна голова, Одеська область;

Віктор СИМКАНИНЕЦЬ, Іршавський міський голова, Закарпатська область.

15:40 – 16:00

ДИСКУСІЯ V:

ПІДСУМКИ ФОРУМУ «ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ 2023. ЗАКОНОДАВЧИЙ ПОРЯДОК ДЕННИЙ В УМОВАХ ВІЙНИ»

Висновки Форуму, оголошення результатів онлайн-голосування та бачення спільного плану дій

Оксана ГАРНЕЦЬ, президентка ГО «ДЕСПРО»;

Олександра АЗАРХІНА, заступниця Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України;

Габріель АБРАГАМ, керівник Проєкту USAID «ГОВЕРЛА».

Під час Форуму було проведено онлайн-опитування учасників щодо пріоритетних законопроєктів з децентралізації та діяльності органів місцевого самоврядування.

ВІДКРИТТЯ ЗАХОДУ

Марк ЕЛЛІНГСТАД,

директор відділу сприяння розвитку демократії та врядування Місії USAID в Україні, привітав учасників Форуму та побажав плідної дискусії. Пан Еллінгстад наголосив: «Я радий, що попри війну ми можемо підтримувати традицію визначати законодавчі пріоритети у сфері децентралізації. Законопроекти, які зараз на порядку денному, свідчать про бажання продовжити раніше запланований шлях посилення інституціалізації органів місцевого самоврядування та продовження реформи на основі європейських цінностей. Ця відданість прогресу є свідченням рішучості українського народу. Багато хто вважає, що досягнення реформи децентралізації допомогли українським громадам вистояти перед викликами війни. І це дійсно так. Минулого року ми бачили численні ініціативи

знизу – від місцевого самоврядування та від громадян. Нас дуже вражає, як Україна витримала цей складний минулий рік. Впевнений, цей Форум стане важливою платформою для того, щоб усі зацікавлені сторони були почуті. У партнерстві ми зможемо подолати виклики, які кидає нам війна, і відбудувати країну після перемоги».

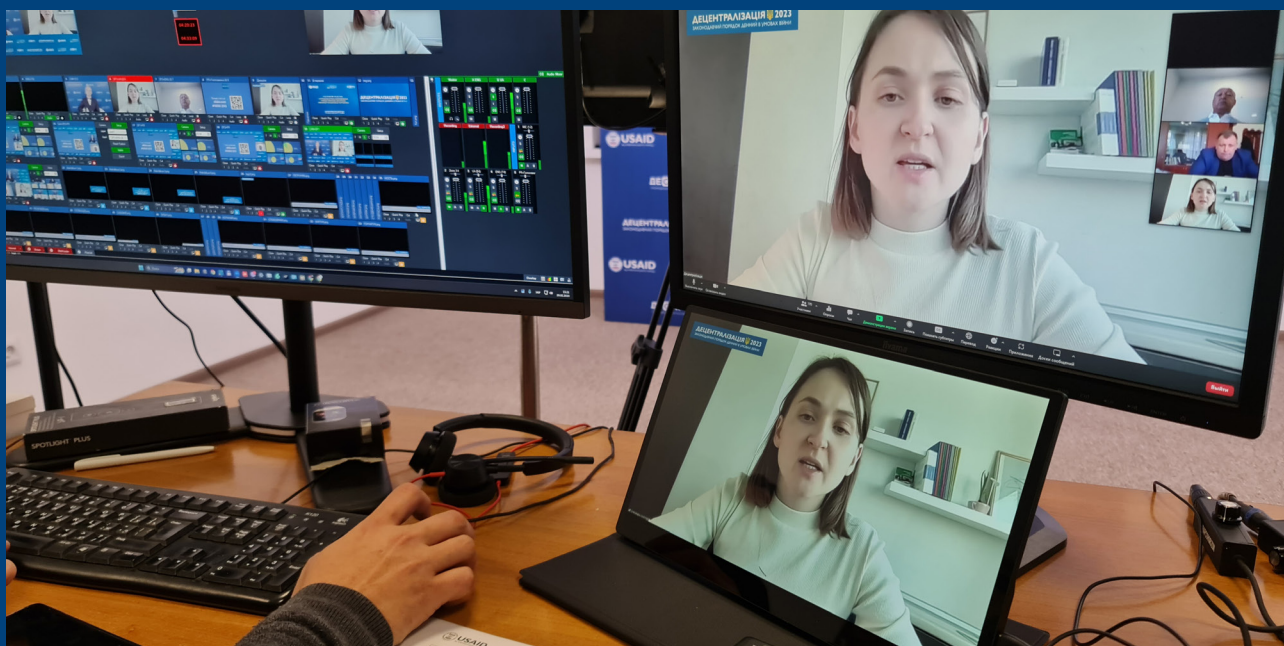
Клаудія ЛУЧІАНІ,

директорка Директорату людської гідності, рівності та врядування Ради Європи, привітала учасників Форуму та сказала: «Децентралізація не дарма визнана однією з найуспішніших і найпопулярніших реформ в Україні. Вона привела до створення більших, сильніших та стійкіших місцевих влад, які відіграють надважливу роль у протидії агресії. Як наслідок, у 2022 році реформа стала ще популярнішою. За нашим соціологічним дослідженням, зараз її підтримують вже 76,5% жителюк і жителів України, що на 13% більше, ніж позаминулого року. Реформа керується

європейськими принципами, передусім положеннями Європейської хартії місцевого самоврядування, і вона вже довела свою ефективність. Децентралізація має бути продовжена і супроводжувати процес відновлення України, адже вона посилює стійкість публічних інституцій та зміцнює добре демократичне врядування. І ми в ці складні часи будемо й надалі підтримувати Україну. Так, окрім іншого, Рада Європи вже започаткувала новий План дій для України "Стійкість, відновлення та реконструкція" на 2023-2026 роки з рекордним бюджетом 50 мільйонів євро».

1 ДИСКУСІЯ

ЗАКОНОДАВСТВО
ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ГРОМАД,
ЩО ПОСТРАЖДАЛИ
ВНАСЛІДОК РОСІЙСЬКОЇ
АГРЕСІЇ

Олександра АЗАРХІНА,

заступниця Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України, привітала учасників Форуму та запевнила: «У фокусі майбутніх змін щодо розвитку громад і територій — три ключові блоки. Перший — відбудова, і не лише інфраструктури, а й інститутів влади, з обов'язковим врахуванням потреб людей і залученням їх до цього процесу. Другий — питання пріоретизації. Маємо забезпечити механізми та інструменти збору даних, проаналізувавши їх, з'ясувати, в якому стані ми перебуваємо, щоб прийняти правильні рішення щодо спрямування державних та іноземних інвестицій. Третій — майбутні законодавчі ініціативи. Передусім встановлення нових правових

та організаційних засад служби в органах місцевого самоврядування (законопроект реєстр. № 6504 — Ред.) та забезпечення законності прийнятих рішень на місцях (законопроект реєстр. № 4298 — Ред.). Важливо також переглянути Державну стратегію регіонального розвитку на 2021-2027 роки, щоб синхронізувати її з євроінтеграційним процесом нашої країни. У реалізації цих завдань важливу роль відіграватиме впровадження цифрових технологій в усі сфери управлінської діяльності держави та громад, перетворення всіх публічних послуг на зручні, наближені до людей онлайн-сервіси без бюрократії, черг та корупції, забезпечивши максимальну прозорість і підзвітність».

Олена ШУЛЯК,

народна депутатка України, голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, привітала учасників Форуму та виділила три основні аспекти: «Перше — це оперативна відбудова. Тут усі гілки влади роблять усе швидко і своєчасно. Минулий рік показав, наскільки оперативно Міністерство, регіональна та місцева влади можуть реагувати на необхідність ремонту об'єктів критичної інфраструктури, енергетики, транспортного сполучення, забезпечення розмінування.

Друге — це правила підготовки країни до широкого відновлення, зокрема підходи до безпеки. Минулого року Парламент прийняв закон, який змінив систему цивільного захисту (Закон України № 2486-IX від 29.07.2022 року "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення вимог цивільного захисту під час планування та забудови територій" (законопроект № 7398) — Ред). На сьогодні проектування нових об'єктів має обов'язково передбачати будівництво бомбосховищ, укриття тощо. Також Верховна Рада прийняла закон про енергоефективність,

що дуже важливо під час відновлення. На черзі — нові підходи щодо подолання екологічних наслідків війни, забезпечення розмінування понад 200 тисяч гектарів української землі, на що знадобляться десятки років. І тому необхідно визначитися щодо можливості подальшого розвитку таких територій. Потребує вирішення проблема зруйнованих будинків. Це десятки мільйонів тонн будівельного сміття. Треба законодавчо врегулювати, як його утилізувати, переробляти, повторно використовувати.

Третє — продовження реформ. Ми не плануємо зупинятися в реалізації намічених планів, які стосуються децентралізації. Ми

маємо розглянути низку законопроектів, які стосуються нового формату роботи місцевих державних адміністрацій, функціонування служби в органах місцевого самоврядування, участі громадян у прийнятті управлінських рішень місцевою владою. Усі ці питання будуть у фокусі нашого Комітету».

Альона СТУДЕНЕЦЬКА,

керівниця управління з питань фахового, аналітичного та організаційно-планового забезпечення Департаменту з питань регіональної політики Офісу Президента України, привітала учасників Форуму та наголосила на важливості консультативно-дорадчого органу — Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентіві України як комунікаційної платформи, нагадавши що «зараз, відбувається корегування положення про цей орган для забезпечення постійно діючого його формату й обміну позиціями між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, зокрема і щодо законодавчих змін. Нині на розгляді у профільному Комітеті Верховної Ради України: "Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення повноважень органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у період дії воєнного стану" (реєстр.

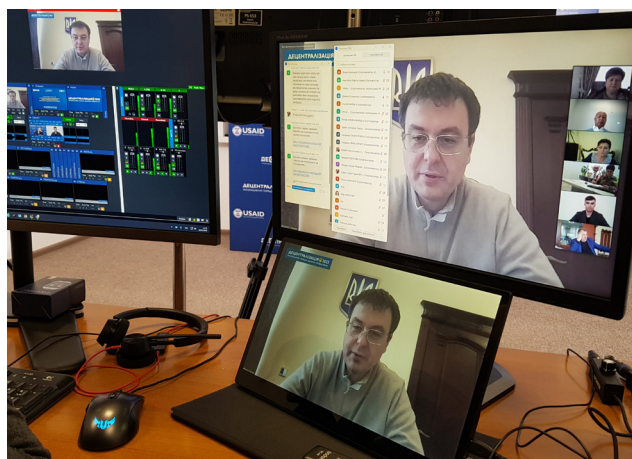
Данило ГЕТМАНЦЕВ,

народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (далі — Комітет), запевнив учасників Форуму, що загалом Комітет підтримує законодавчі ініціативи, спрямовані на децентралізацію влади і розширення повноважень органів місцевого самоврядування, зміцнення спроможності територіальних громад. Данило Гетманцев додав, що в Комітеті є розуміння, що децентралізація влади має забезпечуватися відповідним фінансовим ресурсом, а також висловив такі коментарі:

- На сьогодні зроблені певні кроки стосовно питання повноважень органів місцевого самоврядування у сфері адміністрування податків. Це насамперед надання

Також пані Шуляк висловила підтримку необхідності розроблення Містобудівного кодексу і закликала долучатися всіх відповідних стейкхолдерів до його підготовки. Кодекс повинен враховувати всі наявні новації щодо містобудування.

№ 8056), "Про внесення змін до Закону України "Про місцеві державні адміністрації" та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні" (реєстр. № 4298), "Про службу в органах місцевого самоврядування" (нова редакція, реєстр. № 6504), можливо, на платформі Конгресу організувати обговорення та доопрацьовувати до їх прийняття. Важливим є прийняття Закону України "Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою". У Верховній Раді зареєстровано два законопроекти (реєстр.№№ 4664, 8263 — Ред.) із зазначеного питання, доцільно буде взяти до уваги обидва з метою напрацювання узгодженого тексту. Усі озвучені під час сьогоднішнього Форуму законодавчі ініціативи, будуть опрацьовані в Офісі Президента України.»

Державною податковою службою (далі — ДПС) інформації органам місцевого самоврядування про стан сплати податків або наявність податкового боргу у конкретної юридичної особи,

zareєстрованої на території відповідної громади.

- Необхідно всім учасникам Форуму та заінтересованим особам долучатися до роботи над законопроектом (реєстр. № 7632 — Ред.), що стосується адміністрування податку на нерухоме майно і надавати свої ідеї.
- Відсутність в органах місцевого самоврядування відповідних реєстрів нерухомого майна, на основі якого ДПС повинна нараховувати податки, унеможлиблює їх ефективне справляння.
- Існує необхідність проведення відповідної реформи місцевих податків і зборів, щоб зробити їх справляння більш ефективним, справедливим, зокрема щодо податку на нерухоме майно, транспортного податку тощо.
- Актуальним є питання сплати податку на доходи фізичних осіб (далі — ПДФО): або за місцем здійснення діяльності юридичної особи, або її філії. Для врегулювання

ситуації розроблено відповідний законопроект (реєстр. № 5364 — Ред.), що є на розгляді Комітету і який можна ініціювати для включення до порядку денного законодавчих ініціатив.

- У Комітеті й Міністерстві фінансів України відсутня спільна позиція стосовно шляхів удосконалення цих механізмів. Тому потрібна широка фахова дискусія, що призведе до узгодження позицій і результатів.
- Існує необхідність удосконалення законодавчого регулювання стягнення плати за землю, виходячи з особливостей кожної відповідної території (законопроект реєстр. № 8401 – Ред.).

Данило Гетманцев висловив пропозицію, що для збільшення комунікації з Комітетом, зокрема в частині забезпечення органів місцевого самоврядування фінансовими ресурсами щодо здійснення наданих повноважень, варто провести окрему зустріч виключно з цих питань.

Презентація результатів опитування керівників органів місцевого самоврядування щодо пріоритетів законодавчого порядку денного у сфері децентралізації

Оксана ГАРНЕЦЬ,

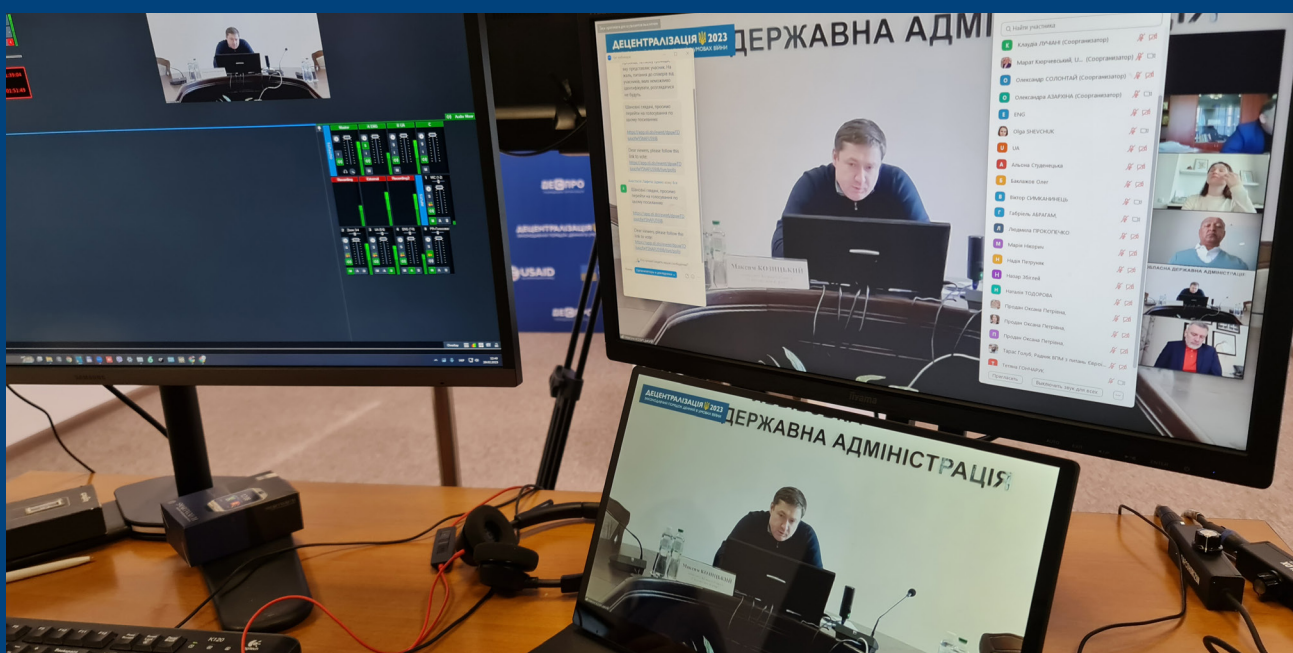
президентка ГО «ДЕСПРО», повідомила, що ГО «ДЕСПРО» за підтримки Проєкту USAID «ГОВЕРЛА» здійснено онлайн-опитування 354 посадових осіб місцевого самоврядування з понад 310 громад з 24 областей України (з яких 41,1% учасників — представники міських територіальних громад, 29,8% — сільських, 29,1% — селищних) стосовно основних законодавчих ініціатив, прийняття яких у 2023 році забезпечить подальше зміцнення системи місцевого самоврядування, їх пріоритетності й актуальності в умовах воєнного стану. Основні запитання стосувалися здійснення повноважень органами місцевого самоврядування. Результати опитування засвідчили, що найактуальнішим питанням, що потребує законодавчого врегулювання, є законопроєкти:

- «Про місцевий референдум» (№ 5512);
- «Про внесення змін до Закону України "Про місцеві державні адміністрації" та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні» (№ 4298);
- «Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою України» (№ 4664) та/або
- «Про дерадянізацію порядку вирішення окремих питань адміністративно-територіального устрою України» (№ 8263);
- «Про внесення змін до Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" щодо комунальної власності» (№ 6479);
- «Про внесення змін до Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" щодо розподілу повноважень органів місцевого самоврядування у зв'язку зі зміною адміністративно-територіального устрою» (№ 6281) та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо децентралізації та розмежування повноважень органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади у зв'язку зі зміною адміністративно-територіального устрою» (№ 6282);
- «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)»;
- «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо встановлення розподілу податку на доходи фізичних осіб між бюджетами за місцем отримання доходу та місцем проживання платників податку» (№ 5244);
- «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення фіскальної ефективності та справедливості у зарахуванні податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів» (реєстр. № 5244–1).

2 ДИСКУСІЯ

ПРОДОВЖЕННЯ РЕФОРМИ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ.
ВІЙСЬКОВІ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЯК ДЕРЖАВНІ КРИЗОВІ
ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ

Євген ІВАНОВ,

заступник начальника Харківської обласної військової адміністрації, зазначив, що в області у 26 територіальних громадах під час воєнних дій відсутні обрані сільські, селищні, міські голови, тому там утворені військові адміністрації населених пунктів і призначено керівників цих адміністрацій для забезпечення життєдіяльності громад і захисту населення та територій від наслідків збройної агресії РФ. Серед багатьох викликів, що постали перед військовими адміністраціями населених пунктів, Євген Іванов визначив такі:

- Забезпечення основних потреб та безпеки внутрішньо переміщених осіб,

яких в області — понад 460 тисяч. Складність регіону — у межуванні з РФ та територіями, де ведуться активні бойові дії.

- Забезпечення чіткої та швидкої координації дій виконавчої влади, правоохоронних органів, бізнесу та органів місцевого самоврядування.
- Основне завдання після деокупації — повернути в громади людей і створити всі умови для безпечної роботи як органів влади, так і бізнесу та життєзабезпечення жителів.

Максим КОЗИЦЬКИЙ,

начальник Львівської обласної військової адміністрації, висловив підтримку подальшому вдосконаленню територіальної організації влади та визначив такі важливі проблемні питання, що потребують вирішення:

- Відсутність чіткого розмежування повноважень між обласними державними адміністраціями як органами виконавчої влади та обласними радами.
- Необхідність формування власних виконавчих органів обласних рад, а на рівні державних адміністрацій — утворення органів з наглядовими функціями префектурного типу.

- Мають бути чіткі інструменти забезпечення реалізації префектом повноваження щодо координації дій територіальних органів і центральних органів виконавчої влади на відповідній території, зокрема і в частині забезпечення дотримання законності, як це передбачено законопроектом («Про внесення змін до Закону України "Про місцеві державні адміністрації" та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні» № 4298 — Ред.).

Олександр СОЛОНТАЙ,

генеральний директор ГО «Агентство відновлення та розвитку», проєкт, що реалізується спільно з Європейською антикорупційною ініціативою (EUACI) для ефективного відновлення, наголосив на необхідності розроблення в громадах та на рівні регіону відповідного комплексу планувальних документів для активізації місцевого та регіонального розвитку.

Крім того, пан Солонтай звернув увагу на проблему щодо критеріїв, правил, механізмів, умов та обставин утворення

в умовах воєнного стану тимчасових державних органів — військових адміністрацій, які діють під керівництвом начальників за принципом єдиноначалля, зокрема військових адміністрацій населених пунктів, та здійснення ними повноважень відповідної ради, її виконавчого комітету або сільського, селищного, міського голови. У суспільстві та експертному середовищі виникає дискусія щодо підстав утворення військових адміністрацій в одних випадках

і неутворення — в інших. Наприклад, у місті Маріуполь не утворено військову адміністрацію. При цьому в місті Херсон військову адміністрацію утворено, що є виправданим кроком через окупацію міста й відсутність міського голови, який перебуває в полоні.

Пан Солонтай наголосив, що одним з основних питань законодавчого регулювання повинно бути формування підстав, критеріїв, обставин, умов тощо для чіткого обґрунтування необхідності утворення військових адміністрацій населених пунктів та розв'язання інших питань, пов'язаних із строками початку і завершення здійснення відповідними

військовими адміністраціями визначених законом повноважень.

Окремо пан Солонтай зупинився на тому, що євроінтеграція України обумовлює необхідність визначення спеціалізації, специфіки кожної території. Європейський Союз відкриває для України значні можливості доступу до інструментів розвитку, і потрібно ними навчитися користуватися. Також необхідно визначити, які потрібні законодавчі зміни, щоб пришвидшити організацію та впровадження кластерного підходу як інструменту цільового управління економічними складовими регіональної соціально-економічної системи.

3

ДИСКУСІЯ

ІНТЕГРАЦІЯ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ
УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ
ПРОСТІР. МІЖНАРОДНЕ
МУНІЦИПАЛЬНЕ
ПАРТНЕРСТВО

Тарас ГОЛУБ,

радник віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України, зазначив, що процеси трансформації на місцях, зокрема на рівні територіальної громади, є базою для євроінтеграції України в ЄС. Після вторгнення РФ в Україну, країна отримала безпрецедентний рівень підтримки у світі та Європі. Сьогодні Україні надано статус кандидата на членство в ЄС, і це відкрило більше можливостей для України і для органів місцевого самоврядування до міжнародного муніципального співробітництва,

Марія НІКОРИЧ,

Новоселицька міська голова, Чернівецька область, поділилася досвідом налагодження у громаді міжнародних зв'язків та підтримки. Громада розташована майже на державному кордоні України з Румунією. Шляхом так званої «народної дипломатії» громада нарощує зв'язки як з громадянами України, які проживають за кордоном, так і з муніципалітетами країн Європи.

Пані Нікорич назвала основні складові успіху у налагодженні громадою міжнародних зв'язків та підтримки:

- З 2008 року громада — активний учасник транскордонного співробітництва: «Україна — Молдова — Румунія 2010-2014», «Україна — Молдова», «Україна — Румунія» — в рамках ініціативи ЄС «Східне

Володимир ШМАТЬКО,

Чортківський міський голова, підкреслив важливість європейської інтеграції України, враховуючи, яку високу ціну — людське життя — країна платить за це на війні з РФ. Міжнародна співпраця повинна розвиватися з новою якістю на кожному рівні: національному, місцевому та регіональному. У свою чергу громади мають зробити все можливе, щоб Україна стала повноправним членом ЄС.

За останній рік Чортківською міською радою, яку представляє пан Шматько, підписано 6 нових угод про співпрацю з 6 європейськими містами-побратимами. На стадії підписання ще 9 угод, ведуться перемовини з 12 містами. Пан Шматько також додав, що:

інших європейських процесів. Для громад відкрито понад 20 програм ЄС, спрямованих на розвиток, зокрема доступ до європейських структурних фондів. Це є однією з ключових передумов залучення додаткових ресурсів у відновлення та розвиток. Проте це вимагає від української сторони підвищення готовності до співпраці з європейськими фондами, активної позиції та залучення до такої діяльності, оскільки потребує відповідних знань щодо роботи з такими європейськими інструментами. Це — виклик.

партнерство». Завдяки такому партнерству громада реалізувала відповідні проєкти розвитку.

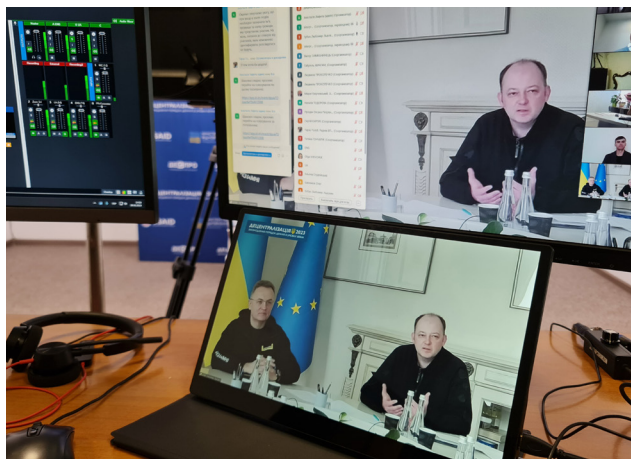
- Транскордонне співробітництво громад — одна з форм як економічного зростання, так і налагодження міжкультурних, інших зв'язків між муніципалітетами різних країн.
- Громада співпрацює з громадами Литви, Італії, Данії, Франції та планує розвивати напрацьовані взаємозв'язки.
- Після повномасштабного вторгнення РФ в Україну активізувалися громадяни України, які проживають в інших країнах, особливо в Італії, Франції, Бельгії, і відповідно — зв'язки з цими муніципалітетами, де живуть і працюють наші громадяни.
- міжмуніципальна співпраця між українськими територіальними громадами і муніципалітетами з країн ЄС збагачує обидві сторони практичним досвідом у різних сферах;
- від європейських партнерів варто навчитися правильно й ефективно використовувати наявні ресурси та ментально інтегруватися в європейську спільноту;
- Україні необхідно всі зусилля спрямувати на подолання корупції, забезпечення відкритості, прозорості й підзвітності, максимального залучення жителів громад до вирішення питань місцевого значення, розподілу публічних фінансів, упровадження бюджетів участі.

Андрій САДОВИЙ,

Львівський міський голова, наголосив, що в умовах війни зростає рівень відповідальності кожної з гілок влади за прийняті рішення. Їхня ефективність зумовлена необхідністю ще більшої консолідації та взаємодії між державними органами та органами місцевого самоврядування, креативністю і мудрістю тих, хто уповноважений приймати життєво важливі рішення з обов'язковим дотриманням балансу інтересів кожної зі сторін як у практичній площині, так і щодо законодавчих змін.

Андрій Садовий нагадав, що під час останнього засідання Конгресу місцевих і регіональних влад Президентом України прийнято рішення, що будь-який законопроект, що стосується органів місцевого самоврядування, повинен прийматися за підтримки Асоціації міст України, що об'єднує значну кількість громад.

Проте наприкінці минулого року відбувся «комунікаційний збій», коли без відповідних консультацій та узгоджень Верховна Рада України прийняла законопроект **№ 5655** «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності». Жодна громада в Україні

його не підтримала. Багато громад, що пережили окупацію, як місто Маріуполь, або перебувають в окупації, вже сьогодні думають, як швидко здійснювати відбудову після деокупації.

Пан Садовий вважає, що в Парламенті не повинні з'являтися закони, що можуть ділити країну. Він впевнений, що сьогодні необхідно об'єднувати країну і знаходити компромісні рішення з головами громад, тому що кожен голова об'єднує громаду з різними думками і поглядами. І в процесі прийняття рішення йому доводиться шукати компроміс і знаходити в кінцевому підсумку золоту середину.

Любомир ЗУБАЧ,

заступник Львівського міського голови, підтримав думку про необхідність комунікації депутатського корпусу Верховної Ради України з представниками місцевого самоврядування під час розроблення та опрацювання законопроектів, що стосуються інтересів місцевого самоврядування, щоб не створювати ситуації, подібні тій, що відбулася із прийняттям законопроекту № 5655. Зокрема, пан Зубач:

- Висловив сподівання, що Президентом України буде накладено вето на законопроект № 5655, бо його положення, на думку органів місцевого самоврядування, є реальним втручанням у їхню компетенцію у сфері

містобудування. Ініціатива профільного Комітету про розробку Містобудівного кодексу дає надію, що все буде впорядковано.

- Наголосив на необхідності зняття мораторію на перевірки, оскільки будівництво здійснюється, покладаючись на добросовісність забудовника.
- Запропонував через прийняття закону затвердити результати реформування адміністративно-територіального устрою. Парламент повинен поставити крапку в цьому питанні й виправити ті недоліки, що були допущені.

4 ДИСКУСІЯ

ПРІОРИТЕТИ
ЗАКОНОДАВЧОГО ПОРЯДКУ
ДЕННОГО РЕФОРМИ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.
ПОГЛЯД ЛІДЕРІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ

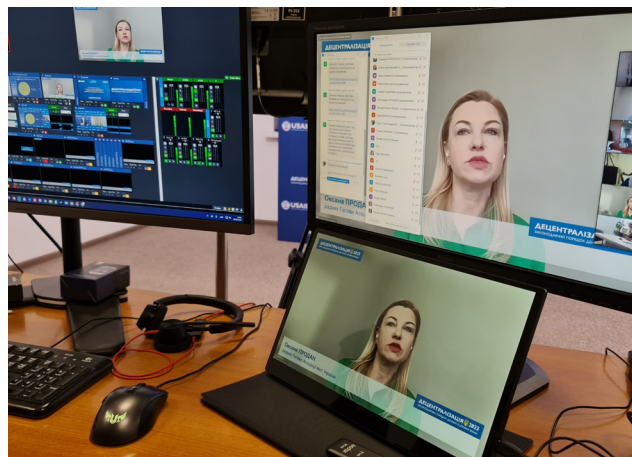

Представники Всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування:

Оксана ПРОДАН,

радниця голови Асоціації міст України (далі – АМУ), повідомила про актуальні для місцевого самоврядування питання, визначені АМУ. Їх можна поділити на 4 блоки.

- Перший блок питань:
  - служба в органах місцевого самоврядування: АМУ залучена до розроблення та відпрацювання нової редакції законопроекту (законопроект № 6504 прийнятий у цілому — Ред.). Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування підтримав пропозицію АМУ щодо можливості встановлення достойної заробітної плати для посадових осіб місцевого самоврядування;
  - законодавче унормування фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування для реалізації передбачених законом повноважень;
  - бюджетне вирівнювання: у Плані заходів з відновлення вже задекларовано відповідну роботу зі зміни формули міжбюджетного вирівнювання. Це актуально як для маленьких, так і великих громад;
  - освітня субвенція, обсяг якої АМУ вважає недостатнім для забезпечення делегованих державою повноважень у цій сфері;
  - удосконалення сплати ПДФО: чи за місцем проживання платника, чи за місцем реєстрації відповідного підприємства, чи за місцем здійснення тої чи іншої господарської діяльності підприємства;
  - удосконалення законодавства з метою створення умов для розвитку бізнесу (податки на нерухоме майно, на землю тощо) та місцевих економічних ініціатив, оскільки це — місцева економіка та надходження до місцевого бюджету.
- Другий блок — містобудівна документація. АМУ вітає і підтримує ініціативу голови профільного Комітету Верховної Ради

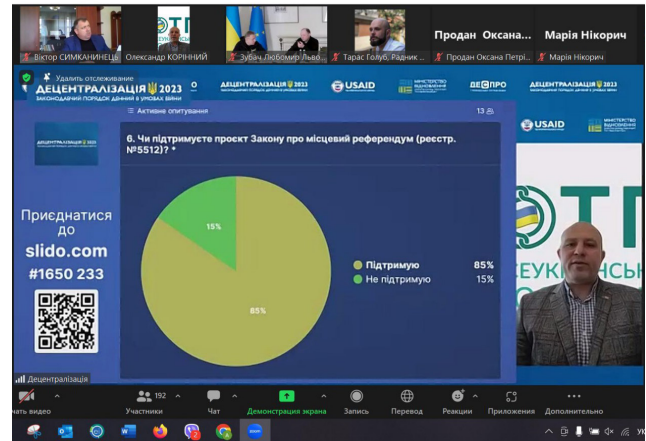

- України пані Шуляк щодо необхідності розроблення Містобудівного кодексу. Важливим також на сьогодні є питання відкритості і прозорості використання коштів державного, місцевого бюджетів, коштів міжнародних донорів, ведення реєстрів під час відновлення. АМУ виступила з ініціативою щодо використання ресурсів та можливостей АМУ в частині залучення громад-членів АМУ до навчання з питань заповнення Реєстру пошкодженого та знищеного майна, доступу та користування іншими реєстрами, що здійснюється Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України.
- Третій блок — законодавче унормування відносин органів місцевого самоврядування з військовими та військово-цивільними адміністраціями. Для цього варто врегулювати на законодавчому рівні питання щодо:
    - підстав для створення військових адміністрацій населених пунктів;
    - переходу від військових адміністрацій до місцевого самоврядування;
    - місцевих виборів і переходу їх від партизації до мажоритарної системи.
  - Четвертий блок питань — це побудова платформи для єдиного голосу громад, яким себе позиціонує АМУ, спираючись на свій 31-річний досвід.

Олександр КОРИННИЙ,

голова Всеукраїнської асоціації об'єднаних територіальних громад (далі – Асоціація ОТГ), зазначив, що Асоціація ОТГ, яка налічує понад 700 членів, вважає результати опитування, проведеного ГО «ДЕСПРО», реальним віддзеркаленням наявних актуальних проблем місцевого самоврядування, які потребують законодавчого врегулювання. Далі пан Корінний окреслив позицію Асоціації ОТГ щодо кожного окремого законопроекту:

- законопроект «Про службу в органах місцевого самоврядування» (реєстр. № 6504): дуже важливо враховувати пропозиції всіх стейкхолдерів, особливо представників місцевого самоврядування, зокрема в частині оплати праці та матеріального забезпечення посадових осіб, встановивши нижню межу оплати праці на рівні 4 прожиткових мінімумів. Це сприятиме залученню до роботи в органах місцевого самоврядування висококваліфікованих спеціалістів з гідними умовами оплати праці;
- законопроекти щодо розмежування повноважень органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади у зв'язку зі зміною адміністративно-територіального устрою (реєстр. №№ 6281, 6282) є актуальними, оскільки дублювання повноважень призводить до конфліктних ситуацій і проблем реалізації повноважень;
- законопроект «Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою» (реєстр. № 4664); Асоціація ОТГ підтримує необхідність вирішення цих питань через прийняття, відповідно, базового закону та пропонує в ньому закріпити положення статті 5 Європейської хартії місцевого самоврядування, відповідно до якої зміни територіальних кордонів органів місцевого самоврядування мають здійснюватися з попереднім з'ясуванням думки відповідних місцевих громад;
- до законопроекту «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення повноважень органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у період дії воєнного стану» (реєстр. № 8056) є застереження, що його положення можуть призвести до

обмеження повноважень органів місцевого самоврядування;

- законопроект «Про внесення змін до Закону України "Про місцеві державні адміністрації" та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні» (реєстр. № 4298): Асоціація ОТГ вважає, що до внесення змін до Конституції України впроваджувати інструменти нагляду необхідно виключно щодо делегованих повноважень;
- законопроект «Про публічні консультації» (реєстр. № 4254): у запропонованій редакції законопроекту втрачено одне з головних його положень — обов'язок народних депутатів здійснювати публічні консультації щодо розроблених законопроектів. У висновку Sigma до законопроекту наголошувалося на важливості цього положення;
- законопроект «Про місцевий референдум» (реєстр. № 5512): Асоціація ОТГ вважає, що такий законопроект повинен бути прийнятий і ним повинна бути унормована ще одна із форм локальної демократії — вирішення питань місцевого значення за допомогою прямого голосування;
- законопроектом «Про внесення змін до Податкового кодексу щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» (реєстр. № 8401) необхідно законодавчо врегулювати питання обов'язковості сплати місцевих податків, зокрема плати за землю, особливо на територіях, де не велися бойові дії.

Крім того, пан Корінний наголосив на тому, що Асоціація ОТГ підтримує і наполягає на прийнятті законопроекту № 6472 «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо усунення дискримінаційних обмежень у здійсненні місцевих запозичень та наданні місцевих гарантій сільськими і

селищними територіальними громадами», що дозволить розширити право усіх територіальних громад, у т. ч. і сільських, і селищних, здійснювати місцеві запозичення, а змінами до статті 64 Бюджетного кодексу закріпити відрахування ПДФО до бюджетів територіальних громад у розмірі 65%.

Іван СЛОБОДЯНИК,

виконавчий директор Всеукраїнської асоціації громад (далі — ВАГ), зазначив, що порушені питання щодо законодавчого вирішення проблем місцевого самоврядування та позиція ВАГ щодо пріоритетних законопроектів: № 6504, № 4298, № 8056, № 6281, № 6282, які обговорювалися під час Форуму, є спільними для всіх громад.

Крім того, ВАГ вважає за необхідне врегулювати питання стосовно обмежень, встановлених постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 року № 590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» в контексті нещодавно прийнятого Закону України від 23 лютого 2023 року № 2923-ІХ «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний

реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України». Проте обмеження, передбачені зазначеною постановою, виключають можливість закупівлі послуг з розроблення та затвердження комплексних планів розвитку територіальних громад. ВАГ направила відповідні пропозиції до Мінінфраструктури.

Ще однією ключовою проблемою, характерною саме для сільських громад, є проблема функціонування агробізнесу, яка зумовлена положеннями Закону № 2120-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану». Законом встановлено, що на території, де відбуваються бойові дії, відсутні умови для отримання кредитів, відсутня державна та грантова підтримка. Проте ДПС нараховує податок на земельні ділянки, що заміновані, не сприяючи розвитку бізнесу, що перебуває у важкій ситуації.

Представники громад:

Сергій КАРПУК,

Шацький селищний голова, Волинська область, підтримав перелік озвучених проблем та наголосив на важливості розв'язання інших проблемних питань, пов'язаних з:

- лісами;
- заборонаю виїзду за кордон посадових осіб місцевого самоврядування;
- передачею все більше повноважень від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування, не

забезпечених відповідними фінансовими ресурсами.

Пан Карпук навів приклад у соціальній сфері — стосовно призначень фінансової допомоги на догляд на непрофесійній основі. Громаді ця пільга коштуватиме понад 5 мільйонів гривень видатків з місцевого бюджету на рік. Тобто держава встановлює пільгу, люди за нею звертаються і користуються, проте ці пільги сплачують з місцевого бюджету органи місцевого самоврядування.

Тетяна ГОНЧАРУК,

Білокриницька сільська голова, Рівненська область, порушила проблемне питання, характерне для багатьох громад: чисельність населення — важливого офіційного показника, що застосовується для відповідних фінансових розрахунків: базової дотації, освітньої субвенції, визначення спроможності громади тощо.

Достовірність цього показника можливо отримати через проведення всеукраїнського перепису населення, який в умовах воєнного стану не відбувся. Пані Гончарук запропонувала:

- дозволити органам, що ведуть відповідний облік населення у громадах, надавати ці дані органам статистики;
- внести відповідні зміни до наказу Держстату від 06.05.2021 року № 111 щодо методики розрахунку сільського населення.

Крім того, пані Гончарук внесла пропозицію щодо врегулювання на законодавчому рівні питання стосовно запровадження відсотка відшкодування за забруднення повітря тим громадам, на території яких є автозаправні станції.

Наталія ТОДОРОВА,

Саф'янівська сільська голова, Одеська область, відзначила важливість Форуму, де є можливість публічно обговорити питання комплексного підходу до розвитку наших громад і відповідних фінансових інструментів їх забезпечення. Проте, як зазначила пані Тодорова, існує проблема, характерна для всіх громад, – просторове планування, наявність затверджених генеральних планів та планів просторового планування:

- На сьогодні проведення капітальних ремонтних робіт пошкодженої війною інфраструктури та інших будівельних робіт потребує наявності затверджених генеральних планів та планів просторового планування, які в громадах відсутні. Їх

виготовлення дороговартісне, у більшості випадків за межами можливостей бюджетів громад.

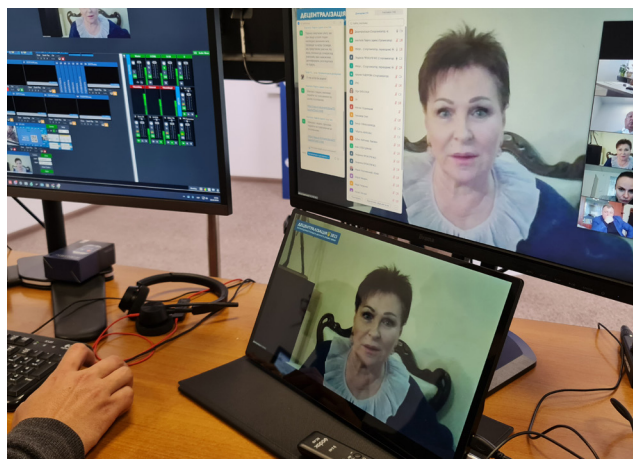
- Крім того, є обмеження, передбачені Постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 року № 590 щодо напрямів спрямування коштів місцевих бюджетів.
- Післявоєнне відновлення потребуватиме значного обсягу ремонтних та будівельних робіт, без планувальної документації, генеральних планів, здійснювати відбудову буде неможливо.

Пані Тодорова запропонувала передбачити в Державному бюджеті цільову субвенцію на просторове планування, щоб можна було розвивати громади.

Людмила ПРОКОПЕЧКО,

Доброславська селищна голова, Одеська область, окремо зупинилася на питанні бюджетного вирівнювання, зауваживши, що реверсна і базова дотації розраховуються за одним тільки показником — коефіцієнтом спроможності, що розраховується як співвідношення розміру сплаченого ПДФО на душу населення. Вона запропонувала, щоб:

- коефіцієнт спроможності визначати як співвідношення сукупного доходу місцевого бюджету з розрахунку на душу населення, оскільки різні громади мають різне територіальне розташування та різні умови й можливості;

- у громадах, де не ведуться бойові дії, здійснювати відповідну підготовчу роботу для майбутньої післявоєнної відбудови;
- залучати різні інструменти: кредитні кошти, інвестиції, забезпечувати житлом внутрішньо переміщених осіб, перед тим його відремонтувавши. Проте цю діяльність стримують передбачені постановою Кабінету Міністрів України

від 09.06.2021 року № 590 обмеження. Тому необхідно зняти більшість обмежень, передбачених цією постановою, для забезпечення економічного і соціального розвитку громади. Також важливо сприяти просторовому плануванню громад, врегулюванню земельних питань, будівництва та ремонту соціальної інфраструктури.

Тетяна ПШЕНИЧНА,

Кам'янсько-Дніпровська громада, Запорізька область, висловила пропозицію про відтермінування набуття чинності новою редакцією Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (законопроект № 6504). Така пропозиція аргументована тим, що на сьогодні органам місцевого самоврядування, територіальні громади яких перебувають в окупації, неможливо буде впровадити положення нового законодавства навіть у певний період після деокупації території територіальної громади.

У контексті післявоєнного відновлення пані Пшенична запропонувала унормувати на законодавчому рівні функціонування міських агломерацій та створення регіональних кластерів. Зауважила, що на Заході України створюються меблеві й технологічні кластери, проте на законодавчому рівні для органів місцевого самоврядування відсутні дієві інструменти залучення малого та середнього бізнесу до створення кластерів як на рівні регіонів, так і на рівні громади.

Наталія СИЛЯК,

Березівська міська рада, Одеська область, порушила питання щодо призначення і звільнення з посад заступників голови на період функціонування виконавчого комітету ради. Зокрема:

- Законопроектom № 6504 пропонується Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі — Закон) доповнити статтею 54-1, що стосується заступників сільського, селищного, міського голови. Відповідно до частини третьої цієї статті заступники сільського, селищного, міського голови працюють в апараті ради та входять до складу виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради на постійній основі.
- А відповідно до частини першої статті

51 цього Закону після закінчення повноважень ради, сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті ради її виконавчий комітет здійснює свої повноваження до сформування нового складу виконавчого комітету. Оскільки заступник голови працює в апараті ради, а не виконавчому комітеті, новообраний голова не зможе звільнити заступника попереднього голови до дати формування новообраного виконавчого комітету.

- Пропозиція — змінити норму в частині визначення, що заступник голови призначається на період повноважень ради, а не на період здійснення повноважень виконавчого комітету, який формує відповідна рада.

Віктор СИМКАНИНЕЦЬ,

Іршавський міський голова, Закарпатська область, підтримав своїх колег-учасників Форуму, підкреслив важливість просторового планування з точки зору перспектив розвитку громади та запропонував:

- внести відповідні зміни щодо збільшення часу використання громадами передбаченої постановою Кабінету Міністрів України від 28.07.2021 року № 853 субвенції на розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад не тільки у 2023 році, але і в наступному році;
- переглянути питання щодо відновлення сплати пайової участі у розвиток інфраструктури населеного пункту, скасованої у 2019 році;
- виключити положення статті 12 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» в частині скасування обмеження строку на відпустки тривалістю не більше 24 календарних днів;
- збільшити до 50% відшкодування втрат сільськогосподарського

- і лісогосподарського виробництва, сплата яких до спеціального фонду місцевих бюджетів здійснюється в порядку, визначеному Бюджетним кодексом України;
- зняти передбачені постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 року № 590 обмеження в частині використання власних надходжень до бюджету.

5 ДИСКУСІЯ

ПІДСУМКИ ФОРУМУ
«ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ 2023.
ЗАКОНОДАВЧИЙ ПОРЯДОК
ДЕННИЙ В УМОВАХ ВІЙНИ»

Оксана ГАРНЕЦЬ,

президентка ГО «ДЕСПРО», підсумовуючи роботу Форуму, повідомила, що під час Форуму відбулося онлайн-голосування щодо порушених питань, в якому взяли участь 119 учасників, за результатами якого рейтинг запропонованих законодавчих ініціатив частково змінився:

1. Зміни до Конституції України в частині децентралізації;
2. «Про публічні консультації» (реєстр № 4254);
3. Про комунальне майно;
4. Містобудівний кодекс;
5. «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення повноважень органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у період дії воєнного стану» (реєстр. № 8056);
6. «Про внесення змін до Закону України "Про місцеві державні адміністрації"» (реєстр. № 4298);
7. Щодо розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування, що

здійснюють свої повноваження на різних рівнях адміністративно-територіального устрою (зокрема, реєстр. №№ 6281, 6282);

8. «Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою України» (реєстр. № 4664 або інший);
9. «Про службу в органах місцевого самоврядування» (реєстр. № 6504).

Результати опитування і результати обговорень під час Форуму будуть спрямовані відповідним органам влади для розгляду та можливого врахування під час формування законодавчих пропозицій стосовно сприяння подальшому розвитку інституту місцевого самоврядування в Україні.

Проведення такого Форуму у форматі діалогу між представниками законодавчої, виконавчої влади та безпосередньо місцевого самоврядування, високо оцінений його учасниками та запропонований до проведення на постійній основі напередодні пленарної сесії Верховної Ради України, 1 раз на півріччя.

Олександра АЗАРХІНА,

заступниця Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України, підсумовуючи Форум, відзначила наявність багатьох важливих для Міністерства пропозицій, що стосуються місцевого самоврядування, та наголосила на кількох питаннях.

По-перше, стосовно законопроектів, які Міністерство визначило пріоритетними, важливо, щоб спільна позиція органів місцевого самоврядування була представлена у Верховній Раді України. Стосовно просування всього піднятого учасниками Форуму переліку важливих для місцевого самоврядування законодавчих ініціатив, а це у 5 разів більше, ніж те, що анонсовано Міністерством, робота буде здійснюватися порційно — по кілька законопроектів.

По-друге, щодо роботи з даними: Міністерство здійснюватиме навчання

з наповненню Реєстру пошкодженого майна. До цього навчання необхідно долучити якомога більше учасників. Це не просто збір даних, це питання пріоритетності інвестицій з боку донорів і держави, тому важливо звернути на це увагу.

По-третє, щодо роботи з погодження програм та планів відновлення: Міністерством буде подано відповідний проєкт, і проблема буде розв'язана стосовно того, який документ розробляти громадам і на що орієнтуватися.

І останнє — стосовно команд офісів реформ. Пані Азархіна висловила сподівання на активне залучення до процесу всіх, хто має такі можливості, — з відповідними ідеями, наявними кандидатами, пропозиціями стосовно реалізації зазначеної ініціативи. Попереду багато роботи, тому необхідно перебувати в постійному контакті й на зв'язку. Заступниця Міністра подякувала організаторам за чудовий Форум.

Габріель АБРАГАМ,

Керівник Проєкту USAID «ГОВЕРЛА» висловив велику вдячність Олександрі Азархіній, заступниці Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України, та всім партнерам, які особисто долучились до Форуму. «Цей Форум стає традицією, що дозволяє співпрацювати всім урядам на всіх рівнях, включно із місцевими. Проєкт USAID «ГОВЕРЛА» має на меті зробити так, щоб громади мали свій голос, який повинен бути почутим. У рамках Проєкту відбувається співпраця з центральним Урядом, і тому є сподівання, що він буде прислуховуватися до цього голосу». Пан Абрагам підкреслив важливість координації та партнерства між цими рівнями. Проєкт USAID «ГОВЕРЛА» буде і надалі надавати підтримку та допомогу Парламенту України та органам місцевого самоврядування, а також підтримуватиме в Україні реформу децентралізації відповідно до принципів Європейської хартії місцевого самоврядування.

Створення належного законодавчого підґрунтя для подальшої реалізації цієї реформи забезпечить умови для розвитку бізнесу в Україні, для внутрішньо переміщених осіб, для всіх громадян України рухатися вперед, а також створить належний клімат для налагодження міжнародного партнерства, залучення додаткових фондів для подальшого руху до Євросоюзу.

Керівник Проєкту USAID «ГОВЕРЛА» висловив сподівання, що ідеї, висловлені на Форумі, будуть взяті до уваги центральними органами влади в Україні, і додав кілька речей, що вважаються пріоритетними. Це – децентралізація, місцеві бюджети, субсидії, прозорість, боротьба з корупцією і застосування цифрових технологій. А також розмінування, місцевий бізнес, управління земельними ресурсами, енергетична

безпека, допомога внутрішньо переміщеним особам. Регіональні питання: співпраця між муніципалітетами, місцеві вибори та місцеві референдуми. Проєкт USAID «ГОВЕРЛА» пишається тим, що підтримує Україну у зміцненні її демократичних засад. І після цього заходу Проєкт USAID «ГОВЕРЛА» поширить матеріали цього Форуму, і всі документи будуть також на сайті decentralization.gov.ua.

Також будуть поширені результати опитування, проведеного на Форумі, та інших подібних опитувань для того, щоб вони бралися до уваги центральними органами влади. Такі формати будуть реалізовуватися і надалі. Підбиваючи підсумки цього Форуму, Габріель Абрагам висловив вдячність усім партнерам, Офісу Президента України, Агентству США з міжнародного розвитку (USAID), Міністерству розвитку громад, територій та інфраструктури, Верховній Раді України, Комітету ВРУ з питань місцевого самоврядування, начальникам обласних військових адміністрацій, представникам органів місцевого самоврядування та їх всеукраїнським асоціаціям. Також він подякував команді Проєкту USAID «ГОВЕРЛА» та ГО «ДЕСПРО» в організації цього заходу.

Нотатки

USAID

ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Ця публікація стала можливою завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА». Зміст цієї публікації не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США